

Název: **Možnosti biosyntézy nanočástic v rostlinách**

Školitel: **Prof. Ing. René Kizek, PhD.**

Datum: **7.2. 2014**

Osnova:

- Nanočástice (NPs) v živém organismu
  - Interakce rostliny s kovem
  - Proč právě rostliny?
  - „Zelená“ syntéza
  - Biosyntéza a izolace NPs
- Vlastnosti biosyntetizovaných NPs
  - Faktory ovlivňující vlastnosti NPs
  - Výhody NPs připravených pomocí rostlin
- Aplikace NPs
- Závěrem ...

Interakce rostliny s kovem

Kov je často v půdě ve formě, která je nepřístupná pro rostliny

Do buňky vstupuje kov symplastem (aktivní) nebo apoplastem (pasivní)

Eliminace kovu v rostlině: vazba kationtů na pektiny buněčných stěn kořenů

Nitrobuněčné chelatovací systémy

fytochelatiny (Glu-Cys)n-Gly

vazba těžkých kovů prostřednictvím SH-skupiny

Těžké kovy jsou akumulovány zejména v kořenech rostlin

Ukládány do vakuol, buněčných stěn či do extracelulárního prostoru

Otázka kdy se jedná stále o ionty kovů a kdy můžeme hovořit již o NPs

Rostliny jako továrny na NPs?

- ✓ Pomocí IR spekter bylo zjištěno, že na produkci NPs se podílejí antioxidanty, terpenoidy, flavonoidy, ketony, aldehydy. Tyto látky jsou schopné též redukovat ionty kovu a tvořit nanočástice podobně jako v laboratoři
- ✓ K redukcí potřebují mnohem kratší čas než bakterie nebo mikroskopické vláknité houby
- ✓ Ekonomicky i energeticky výhodné, bezpečné, šetrné k životnímu prostředí a splňují podmínky trvale udržitelného rozvoje
- ✓ Žádné vedlejší produkty
- ✓ Není potřeba další stabilizace pomocí různých surfaktantů
- ✓ Schopnost akumulovat vysoké koncentrace kovů (brukev sitinovitá)

Rostliny jako továrny na NPs?

- ✓ Velikost a tvar výsledné NP lze ovlivňovat vnějšími podmínkami
  - ✓ Fytoremediace prostředí a následné získání cenných kovů v podobě NPs
  - ✓ Studium toxicity a mechanismu stabilizace NPs v rostlině
  - ✓ Studium genů zprostředkovávající tvorbu NPs a jejich rozložení v rostlinném těle
  - ✓ Snadné pěstování a v ideálních podmínkách rychlý nárůst biomasy
- ☹ malý výtěžek cca 10 % (možnost GM rostliny pro zvýšení výtěžku)
- ☹ Z hlediska biologické komplexnosti rostlin je složité popsat specifické místo nebo proces zodpovědný za přímou syntézu a růst NPs

Extracelulární syntéza

- Pomocí získaných extraktů z rostlin různými metodami
- Extrakt obsahuje veškeré potřebné látky k vytvoření NPs
- Charakterizace extraktu na základě předem vybraných skupin látek, které se podílejí na syntéze NPs (redukce a stabilita)
- Izolace NPs z extraktu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Biosyntéza

Příprava nanočástic na bázi působení biomolekul živých organismů

Intracelulární syntéza

Rostlina je pěstována na médiu se zvýšeným obsahem daného kovu (jeho prekurzoru)

Metoda Bottom-up a top-down

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Izolace nanočástic

Náročný krok, použití chemikálie CTAB (cetyltrimethyl amonium bromid) v ultrazvukové lázni

Fyzikálně-chemické postupy – zmražení a následné rozmražení, zahřívání, osmotický šok

Může dojít k tvarové či objemové dilataci, precipitaci, sedimentaci nebo nežádoucí agregaci

Faktory ovlivňující vlastnosti nanočástic

- I. Fyzikální
  - I. Teplota, expoziční čas
  - II. Ozáření, pH
  - III. Typ prekursoru kovu a jeho koncentrace
- II. Chemické
  - I. Stabilizace (chelatační proteiny)
  - II. Redukce (flavonoidy, polyfenoly)
- III. Biologické
  - I. Vybraný organismus
  - II. Staří biomasy (růstová fáze)

Vlastnosti nanočástic připravených biosyntézou

- V izolované formě (koloidu) nebo formě nanokompozitu (nanočástice spolu s biolog. materiálem)
- Vyšší katalytická aktivita, menší velikost, vyšší stabilita, vyšší chem. čistota a biokompatibilita.
- Neobsahují toxické složky z rozpouštědel a stabilizátorů jako u chemické syntézy v laboratoři nanočástic, obsahují biomolekuly (avšak využití celých bionanokompozitů např. v heterogenní katalýze)
- Biologie – molekulární úroveň organizace – bioaktivita, samoorganizace

Aplikace nanočástic v praxi

- Chemie: katalyzátory, nesmáčivé a samočistící povrchy
- Analytika: nové vysoce citlivé a specifické senzory obzvláště pro bioaplikace
- Medicína: kontrastní látky, transport léčiv, hypertermie, antibakteriální účinky
- Nové materiály: keramika, plasty, barvy, kompozity
- Elektronika: záznamová média, displeje z OLED, nové součástky
- Energetika: přeměna světelného záření v elektrický proud, palivové články
- Životní prostředí: čištění odpadních, povrchových i podzemních vod
- Stavebnictví: nové izolační materiály, samočistící fasádní nátěry

Závěr, a co bude dál?

Biosyntetické metody, v kombinaci s technikami molekulární biologie a gen. Inženýrství, jsou určitě perspektivním a důležitým směrem výzkumu

Různé velikosti nanočástic dle koncentrace extraktu, antioxidantů a typu extraktu

Různé pH – různé tvary nanočástic

Intra a extracelulární růst přímo v rostlinách za různých podmínkách

Pomocí extraktu z Máty peprné (*Mentha piperita*), Cibule kuchyňské (*Allium cepa*) a Tabáku (*Nicotiana*) redukovat kov k vytvoření nanočástic

Porovnání syntézy nanočástic v laboratořích a v rostlinách

Děkuji Vám za pozornost

Reg.č.projektu: CZ.1.07/2.4.00/31.0023

Název projektu: Partnerská síť centra excelentního bionanotechnologického výzkumu